

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช กล่าวไว้ว่า "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารที่มีมาแต่ครั้งอดีต แต่ปัจจุบันนี้เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งว่าทรัพยากรอันมีค่าทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ แหล่งน้ำ กำลังถูกทำลายเสื่อมโทรมไป พร้อม ๆ กับความยากจนที่ระบอบไปทั่ว แม้ว่ารัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัยจะทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากค่าลไปกับการพัฒนาประเทศก็ตาม แต่ชาวบ้าน ชาวไร่ ส่วนใหญ่ซึ่งมีประมาณ 10 ล้านกว่าคนก็ยังยากจนอยู่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ประกอบอาชีพล่าขายอื่น

มูลเหตุสำคัญที่ทำให้กระดูกสันหลังของชาติชอกช้ำมากมายยังประสับกับความเดือดร้อน ก็เนื่องมาจากต้นทุนการผลิตซึ่งนับวันจะมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าเช่าที่ดิน ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช หรือแม้แต่ค่าเช่าโค กระบือ ที่บรรพบุรุษได้อาศัยแรงงานเลี้ยงคนทั้งประเทศมาแล้ว บางครั้งเมื่อจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรแล้วก็เกือบจะไม่มีรายได้เหลืออยู่ บางปีที่เกิดอุทกภัย ฝนแล้ง หรือโรคพืช ศัตรูพืชระบาด ก็ยิ่งทำให้เกษตรกรต้องเป็นหนี้สินอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น ดังนั้นโอกาสที่ราษฎรผู้ยากจนจะมีโค กระบือ เป็นของตนเองจึงเป็นเรื่องยาก

จากสำมะโนเกษตรกรปี 2521 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปรากฏว่า จำนวนโค กระบือ ที่สามารถนำมาใช้งานได้ในปี 2521 มีจำนวน 5,145,550 ตัว ซึ่งลดลงจากจำนวนโค กระบือ ใช้งานในปีสำมะโนเกษตรกร 2506 เป็นจำนวน 473,571 ตัว และเกษตรกรที่มีโค กระบือในครอบครองในปี 2521 มีจำนวนเพียง 2,727,797 ครัวเรือน หรือร้อยละ 32 ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่กล่าวถึงนี้เป็นเพียงข้อมูลกว้าง ๆ เท่านั้น ยังไม่สามารถชี้ให้เห็นชัดว่า ครัวเรือนที่ไม่มีโค กระบือใช้งานนั้นมีความเดือดร้อนหรือไม่เพียงไร สำหรับข้อมูลที่แสดงถึงปัญหาการขาด-

แคลนโค กระป๋องใช้งานที่ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกรค่อนข้างรุนแรง ได้แก่ ข้อมูลจากการสำรวจหมู่บ้านในเขตชนบทยากจนของกองศึกษาภาวะเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ ดำเนินการเป็นตัวอย่างไปแล้ว ประมาณ 150 หมู่บ้าน พบว่า เกษตรกรถึงร้อยละ 20 ในเขตยากจน ต้องเข้าโค กระป๋องในการทำมา และต้องจ่ายค่าเช่าเป็นข้าวเปลือกตั้งแต่ 50 ถังไปจนถึง 100 ถัง ต่อการเช่าโค กระป๋อง 1 ตัวใน 1 ฤดูทำมา ซึ่งเป็นอัตราค่อนข้างสูง กล่าวคือ ข้าวเปลือก 100 ถัง ซึ่งเท่ากับ 1 เกียนนั้นจะเป็นเงินไม่ต่ำกว่า 3,500 บาท เมื่อคิดตามราคาประกัน อันหมายถึงผลผลิตที่เกษตรกรได้รับส่วนหนึ่งจะต้องจ่ายเป็นค่าเช่าโค กระป๋อง

อย่างไรก็ตาม ความทุกข์ร้อนเหล่านี้ก็มีได้รอดพ้นจากความล้นพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์พระประมุขของชาติ ผู้ทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย พระองค์ทรงตั้งพระราชอัธยาศัยที่จะหาวิธีทางนานาประการขจัดปลดเปลื้องความทุกข์ยากของราษฎรให้บรรเทาเบาบางลงจากการที่เสด็จพระราชดำเนินออกตรวจเยี่ยมราษฎรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ราบจังหวัดปราจีนบุรี พระองค์ทรงทราบว่า เกษตรกรผู้ยากไร้เหล่านั้นต้องเช่าโค กระป๋องมาทำมาด้วยราคาแพงที่นำใจหาย จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งธนาคารโค-กระบือขึ้นในปี 2522 ดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ ณ.บริเวณโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม 2523 เกี่ยวกับโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ คือ

...ธนาคารโคและกระบือ ก็คือ การรวบรวมโคและกระบือ โดยมีบัญชีควบคุมดูแลรักษา แลกจ่ายให้ยืม เพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรและเพิ่มปริมาณโคและกระบือ ตามหลักการของธนาคาร ธนาคารโคและกระบือเป็นเรื่องใหม่ของโลกที่มีความจำเป็นเกิดขึ้น

เพราะปัจจุบันมีความคิดแต่จะใช้เครื่องกลไกเป็นเครื่องทุ่นแรงในกิจการเกษตร แต่เมื่อราคาน้ำมันเชื้อเพลิงแพงขึ้น ความก้าวหน้าในการใช้เครื่องกลไกเสียไป จำเป็นต้องหันมาพึ่งแรงงานจากสัตว์ที่เคยใช้มาก่อน เมื่อหันกลับมา ก็ปรากฏว่ามีปัญหา มาก เพราะชาวบ้านไม่มีเงินซื้อโคและกระบือมาเลี้ยงเพื่อใช้แรงงาน

ธนาคารโคและกระบือ พอดีจะอนุโลมใช้ได้เหมือนกับธนาคารที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน เพราะโดยความหมายทั่วไปธนาคารก็ดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งมีค่า มีประโยชน์ การตั้ง

ธนาคารโคและกระบือมีไว้ว่า ตั้งโรงขึ้นมาเก็บโคหรือกระบือ เพียงแต่มีศูนย์กลางขึ้นมา เช่น อาจจัดให้กรมปศุสัตว์เป็นศูนย์กลาง ใครจะล้มทบธนาคารโคและกระบือก็ไม่จำเป็นต้องนำโคหรือกระบือไปมอบให้ อาลบริจาคในรูปของเงิน...

ธนาคารโค-กระบือจึงเป็นแหล่งที่ช่วยเหลือราษฎรผู้ยากจนให้มีโค กระบือเป็นของตนเอง ซึ่งจะทำให้ราษฎรมีรายได้สูงขึ้น และเมื่อโค กระบือมีอายุมากหรือใช้งานไม่ได้แล้วก็สามารถขายได้ในราคาสูง เพราะโค กระบือเติบโตขึ้นและมีราคาสูงขึ้นทุกปี เมื่อขายโค กระบือตัวเดิมแล้วราษฎรก็สามารถนำเงินไปซื้อโค กระบือตัวใหม่ที่อายุยังน้อยมาใช้งานต่อไปได้ โดยทางธนาคารโค-กระบือฯ ไม่ต้องช่วยเหลือตลอดไป ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงวิธีดำเนินงานของโครงการวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้จากการดำเนินงานของโครงการ เพื่อเป็นแนวทางที่จะช่วยให้โครงการดำเนินงานได้ด้วยตนเองและสามารถขยายงานต่อไปได้ ทั้งยังเป็นการช่วยเผยแพร่และกระตุ้นให้เห็นถึงผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลและบุคคลทั่วไปจะได้ช่วยกันสนับสนุนให้โครงการดำเนินงานไปด้วยดีและกว้างขวางยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงต้นทุนและรายได้ในการดำเนินงานของโครงการ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางด้านต้นทุนการดำเนินงานและการกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสมให้เพียงพอที่จะดำเนินงานต่อไปได้
3. เพื่อศึกษาถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับจากโครงการนี้

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะในเรื่อง

1. โครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ในเขตพื้นที่ที่ดำเนินงานแล้ว
2. ต้นทุนและรายได้ในการดำเนินงานของโครงการ รวมทั้งวิเคราะห์ถึงปัญหาด้านการ

ดำเนินงาน การคำนวณต้นทุนและการกำหนดอัตราค่าบริการที่เหมาะสม

3. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับจากโครงการ และความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่จะนำมาทำการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลจากเอกสาร รายงานต่าง ๆ บทความและข้อมูลจากการสอบถามสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการโดยย่อดังนี้

1. ข้อมูลจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นมาของโครงการ รายงานต่าง ๆ ที่ได้มาจากกรมปศุสัตว์ วารสารต่าง ๆ และตำราทางวิชาการที่เกี่ยวกับการเกษตร
2. ทำการสำรวจโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรและบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรุงเทพมหานคร สระบุรี ระยอง สุพรรณบุรี ปราจีนบุรีและสกลนคร
3. วิเคราะห์ปัญหาและประมวลข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่โครงการและเกษตรกร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลที่ศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา
2. เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการใหม่ การศึกษาจะช่วยในการเผยแพร่และกระตุ้นให้บุคคลโดยทั่วไปตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ และผลดีที่จะเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจของประเทศ จะได้ช่วยกันส่งเสริมและสนับสนุนโครงการนี้ให้สามารถดำเนินงานไปด้วยดีและกว้างขวางยิ่งขึ้น